Lieta Nr.C04539910
SKC – 127/2017
Civillietu departaments

Latvijas Republikas Augstākā tiesa
SPRIEDUMS
Rīgā 2017.gada 6.aprīlī

Augstākā tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis referents Normunds Salenieks,
tiesnese Inta Lauka,
tiesnese Marika Senkāne,

izskatīja rakstveida procesā civillietu sakarā ar atbildētāja /pers. B/ kasācijas sūdzību par Augstākās tiesas Civillietu tiesas palātas 2014.gada 26.maija spriedumu maksātnespējīgās SIA „Kelar NG" prasībā pret /pers. B/ par zaudējumu piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Preiļu rajona tiesas tiesneša 2010.gada 27.jūlija lēmumu SIA „Kelar NG" uzsākts juridiskās personas maksātnespējas process un ar 2010.gada 29.jūlija lēmumu par maksātnespējas administratoru iecelta sertificēta maksātnespējas administratore /pers. C/.

Ar 2010.gada 2.augusta un 26.augusta administratores lēmumiem par SIA „Kelar NG" parādnieka pārstāvjiem maksātnespējas procesā noteikti sabiedrības valdes priekšsēdētājs /pers. D/ un bijušais valdes loceklis /pers. B/.

Ar Preiļu rajona tiesas 2010.gada 27.augusta spriedumu SIA „Kelar NG" no 2010.gada 1.janvāra ir pasludināts juridiskās personas maksātnespējas process, par ko veikti ieraksti Maksātnespējas reģistrā.

[2] Maksātnespējīgās SIA „Kelar NG" administratore /pers. C/ 2010.gada 15.decembrī cēlusi prasību pret /pers. B/ par zaudējumu 241 309 Ls piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts šāds pamatojums.

[2.1] /pers. B/ bijis SIA „Kelar NG" vienīgais valdes loceklis ar tiesībām pārstāvēt sabiedrību atsevišķi laikā no 2007.gada 11.decembra līdz 2010.gada 15.janvārim.

[2.2] Maksātnespējīgās SIA „Kelar NG" administratore /pers. C/, pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 68.panta otro daļu, 2010.gada 6.septembrī /pers. B/ nosūtījusi sabiedrības dokumentu un mantas pieprasījumu, ko parādnieka pārstāvis, pārkāpjot Maksātnespējas likuma 67.panta noteikumus, pieprasījumā norādītajā termiņā nav izdarījis.

[2.3] Minētā rezultātā SIA „Kelar NG" ir nodarīti zaudējumi tās pēdējā pieejamajā bilancē norādīto naudas līdzekļu un debitoru parādu apmērā, proti 241 309 Ls.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1770., 1779., 1943., 2389.pantu, Komerclikuma 169.panta pirmo un trešo daļu, 221.panta pirmo daļu, 222.pantu un Maksātnespējas likuma 63.panta pirmās daļas 5.punktu, 63.panta ceturto daļu, 68.panta otro daļu, 87., 92.panta otro daļu.

[3] Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 7.maija spriedumu prasība noraidīta, atceļot ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas tiesneses 2010.gada 21.decembra lēmumu piemēroto prasības nodrošinājumu.

[4] Izskatījusi lietu sakarā ar maksātnespējīgās SIA „Kelar NG" administratores /pers. C/ apelācijas sūdzību, Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta ar 2014.gada 26.maija spriedumu prasību apmierinājusi, piedzenot no /pers. B/ SIA „Kelar NG" labā zaudējumu atlīdzību 344 339,25 EUR, kā arī valsts ienākumos tiesas izdevumus 4 898,85 EUR.

Spriedums pamatots ar šādiem argumentiem.

[4.1] Tulkojot vispārīgos Civillikuma noteikumus par zaudējumu atlīdzību, t.sk., 1775., 1779.pantu, kā arī Komerclikuma 169.pantu, kas regulē valdes locekļu atbildību, un ņemot vērā tiesību teorijā izteiktās atziņas par zaudējumu piedziņas priekšnoteikumiem, secināms, ka administratoram, lai panāktu prasības pret bijušo valdes locekli par zaudējumu piedziņu apmierināšanu, ir jāpierāda: 1) atbildētāja kā valdes locekļa neattaisnojama rīcība; 2) zaudējumu esamība; 3) cēloniskais sakars starp atbildētāja rīcību un zaudējumiem. Administratoram nav jāpierāda atbildētāja vaina zaudējumu radīšanā, jo valdes loceklim atbildība iestājas par katru, tai skaitā vieglu neuzmanību, ja vien viņš pats nepierāda, ka ir rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks.

Tā kā prasība celta prasītāja maksātnespējas procesa ietvaros, jēdziens „zaudējumi" tulkojams maksātnespējas tiesību izpratnē, ņemot vērā Maksātnespējas likuma (*2007.gada 1.novembra likuma redakcijā*) 1.pantā noteikto maksātnespējas procesa mērķi – veicināt maksātnespējas subjekta maksātspējas atjaunošanu un aizsargāt kreditoru kopuma intereses. Tas nozīmē, ka zaudējumu nodarīšanas fakts atzīstams gadījumā, ja tiek konstatēts, ka ir samazinājušās parādnieka iespējas saglabāt maksātspēju un kreditoru iespējas gūt savu prasījumu apmierinājumu.

[4.2] Lietā nav strīda par to, ka SIA „Kelar NG" maksātnespējas procesa administrators nav saņēmis sabiedrības grāmatvedības dokumentus ne no /pers. B/, kurš Komercreģistrā bijis reģistrēts kā kapitālsabiedrības vienīgais valdes loceklis ar tiesībām pārstāvēt sabiedrību atsevišķi laikā no 2007.gada 11.decembra līdz 2010.gada 15.janvārim, ne no /pers. D/, kurš Komercreģistrā bijis reģistrēts kā kapitālsabiedrības vienīgais valdes loceklis ar tiesībām pārstāvēt sabiedrību atsevišķi laikā no 2010.gada 15.janvāra līdz sabiedrības pasludināšanai par maksātnespējīgu.

Atbildētājs, lai pierādītu, ka visi sabiedrības grāmatvedības dokumenti ir nodoti jaunajam valdes loceklim /pers. D/, ir iesniedzis tiesā 2010.gada 20.janvāra grāmatvedības dokumentācijas pieņemšanas-nodošanas akta notariāli apliecinātu kopiju.

Lai arī prasītāja ir apšaubījusi atbildētāja pieņemšanas-nodošanas akta notariāli apliecinātās kopijas īstumu un lūgusi iesniegt tiesā dokumenta oriģinālu, lai izlemtu jautājumu par tā ekspertīzi, dokumenta oriģināls tiesā nav iesniegts. Uz tiesā iesniegtā pieņemšanas - nodošanas akta kopijas ir norādīts, ka tā oriģinālu notārei uzrādījis /pers. B/, savukārt atbildētāja pilnvarotā pārstāve pirmās instances tiesas sēdē paskaidroja, ka viņas rīcībā nav pieņemšanas - nodošanas akta oriģināla. Ne atbildētājs, ne viņa pilnvarotā pārstāve uz apelācijas instances tiesas sēdēm neieradās, kā arī atbildētājs ir atstājis bez ievērības tiesas pieprasījumu iesniegt pieņemšanas - nodošanas akta oriģinālu.

Šāda atbildētāja rīcība saskaņā ar Civilprocesa likuma 112.panta ceturto daļu dod pamatu pievienoties prasītāja apsvērumam, ka 2010.gada 20.janvāra grāmatvedības dokumentācijas pieņemšanas - nodošanas akts neatspoguļo faktiskos apstākļus lietā.

Secinājumu, ka valdes maiņa ir reģistrēta izskata pēc un faktiski ne sabiedrības manta, ne dokumenti /pers. D/ nav nodota, pamato lietā noskaidrotais, ka: 1) SIA „Kelar NG" valdes maiņa reģistrēta laikā, kad kapitālsabiedrībai jau bija iestājusies maksātnespēja; 2) uz valdes maiņas brīdi nav sastādīta sabiedrības bilance; 3) no 2009.gada sākuma kapitālsabiedrība saimniecisko darbību nav veikusi; 4) /pers. D/ policijā paskaidrojis, ka viņš par SIA „Kelar NG" neko nezina, nav bijis ne tās dalībnieks, ne darbinieks, no /pers. B/ nekādu mantu un dokumentus nav saņēmis. Minētais apstiprinās arī ar dzīvē gūtajiem novērojumiem par to, kā bieži rīkojas finansiālās grūtībās nonākuši kapitālsabiedrību vadītāji.

Ievērojot minēto, atzīstams, ka tieši /pers. B/ saskaņā ar Maksātnespējas likuma 67., 68.pantu bija pienākums nodot administratorei parādnieka mantu un grāmatvedības dokumentus. Atbildētājs minēto nav darījis, tātad ir rīkojies prettiesiski.

Nav nozīmes apstāklim, ka policija 2010.gada 1.decembrī ir atteikusies uzsākt kriminālprocesu par administratora pieprasītās informācijas nesniegšanu, mantas un dokumentu nenodošanu. Šāds lēmums pieņemts sakarā ar pierādījumu trūkumu faktam, ka /pers. D/ un /pers. B/ ir saņēmuši administratores pieprasījumu. Konkrētajā gadījumā svarīgi ir, ka atbildētājs arī pēc tam, kad tika informēts par viņa noteikšanu par parādnieka pārstāvi, pieprasījumā norādīto pienākumu nav izpildījis.

[4.3] Lietā nav strīda par to, ka pēdējais pieejamais SIA „ Kelar NG" darbības gada pārskats ir par 2008.gadu, kurā norādīts, ka sabiedrībai bijuši aktīvi 248 531 Ls vērtībā, t.sk. debitoru parādi 241 309 Ls un naudas līdzekļi 694 Ls.

Apstākļos, kad parādniekam ir bijuši aktīvi (naudas līdzekļi, prasījuma tiesības pret trešajām personām), taču dokumenti, kas ļautu pārbaudīt aktīvu izlietojumu un piedzīt debitoru parādus, administratorei nav nodoti, kā arī ņemot vērā, ka ir pieteikti kreditoru prasījumi par kopējo summu 53 179,28 Ls, kurus nav iespējams apmierināt, secināms, ka atbildētāja rīcības rezultātā parādniekam ir nodarīti zaudējumi Civillikuma 1770.panta izpratnē.

Administrators pamatoti zaudējumu apmēru noteicis, izmantojot pēdējā pieejamā parādnieka finanšu pārskatā norādīto naudas līdzekļu un debitoru parādu vērtību. Lai arī no lietas materiāliem izriet, ka kapitālsabiedrības saimnieciskā darbība 2009.gadā turpinājusies, sabiedrības darbības gada pārskats par 2009.gadu nav sastādīts, kā arī atbildētājs nav tiesai izskaidrojis un pamatojis, kā konkrēti mantas stāvoklis ir mainījies.

Tas, ka atbildētājs, iestājoties SIA „Kelar NG" maksātnespējai, nav iesniedzis tiesā maksātnespējas procesa pieteikumu, bet ir kārtojis dokumentus, lai radītu iespaidu, ka ir notikusi kapitālsabiedrības vadības maiņa, tādējādi pasliktinot sabiedrības finansiālo stāvokli, un, beidzot pildīt valdes locekļa pienākumus, nav sastādījis bilanci, kā arī nav nodevis administratoram mantu un grāmatvedības dokumentus, kā rezultātā nav iespējams fiksēt parādnieka mantas stāvokli uz maksātnespējas iestāšanās brīdi un piedzīt debitoru parādus, dod pamatu secinājumam, ka atbildētājs kā valdes loceklis nav rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks. Šāda neattaisnojama rīcība neapšaubāmi ir cēloniskā sakarā ar zaudējumiem, ko sabiedrības maksātnespējas gadījumā cieš kreditori.

[5] Par Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2014.gada 26.maija spriedumu atbildētājs iesniedzis kasācijas sūdzību, lūdzot spriedumu atcelt un nodot lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Kasācijas sūdzība pamatota ar tālāk norādītajiem argumentiem.

[5.1] Tiesa, veicot Civillikuma 1775.pantā un 1779.pantā ietilpstošā jēdziena „zaudējumi" iztulkošanu, nepamatoti ir konstatējusi, ka jēdziens „zaudējumi", tulkojot to maksātnespējas tiesību izpratnē, ir uzskatāms par „iespēju samazināšanos saglabāt parādnieka maksātspēju" un „iespēju samazināšanos kreditoriem gūt savu prasījumu apmierinājumu". Kā šo, tā arī jebkādu citu iespēju samazināšanās nevar tikt uzskatīta par zaudējumiem, jo šāda minētā jēdziena interpretācija nonāktu pretrunā ar Civillikuma 1770.pantā norādītā jēdziena „zaudējumi" būtību.

[5.2] Tiesa nepamatoti Maksātnespējas likuma 67.panta pārkāpumu atzinusi par prettiesisku darbību Civillikuma 1779.panta izpratnē.

Nav strīda, ka parādnieka mantas un grāmatvedības dokumentu nenodošana administratoram atbilstoši Maksātnespējas likuma 67.pantam ir uzskatāma par prettiesisku rīcību, tomēr šādas rīcības sekas ir noteiktas Krimināllikuma 215.pantā.

[5.3] Zaudējumi un to apmērs nav konstatēs un pierādīts. Par zaudējumiem uzskatāms faktiskais mantiski, konkrētā naudas summā, novērtējamais SIA „Kelar NG" nodarījums. Turklāt pašā tiesas sprieduma ir atzīts, ka kreditoru prasījumu kopējā summa ir 53 179,28 Ls, nevis 344 339,25 EUR.

[5.4] Atstājot bez ievērības atbildētāja iesniegto 2010.gada 20.janvāra grāmatvedības dokumentācijas pieņemšanas – nodošanas akta Notariāta likuma 119. un 120.panta kārtībā apliecināto kopiju, tiesa nepamatoti šauri iztulkojusi Civilprocesa likuma 111.panta otro daļu, tādējādi pieļaujot Civilprocesa likuma 452.panta pārkāpumu.

Šāda notariāli apliecināta kopija atbilst Civilprocesa likuma 111.panta otrās daļas prasībām un ir uzskatāma par rakstveida pierādījumu. Minētā tiesību norma neparedz, ka tiesā obligāti iesniedzams vai uzrādāms notariāli apliecinātas kopijas oriģināls. Šāds pienākums neizriet arī no citām Civilprocesa likuma normām.

[5.5] Nepamatoti ir arī tiesas argumenti attiecībā uz ekspertīzes veikšanas iespējamību un atbildētāja, kā arī viņa pilnvarotā pārstāvja neierašanos uz tiesas sēdēm.

Ekspertīzi ir iespējams veikt arī, izmantojot dokumentu kopijas, savukārt atbildētāja vai viņa pilnvarotā pārstāvja neierašanās uz tiesas sēdi atbilstoši Civilprocesa likumam nevar ietekmēt rakstveida pierādījumu pieļaujamību.

Motīvu daļa

[6] Pārbaudījusi sprieduma likumību attiecībā uz personu, kas to pārsūdzējusi, un attiecībā uz argumentiem, kas minēti kasācijas sūdzībā, kā to nosaka Civilprocesa likuma 473.panta pirmā daļa, Augstākā tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums atceļams.

[7] Augstākā tiesa pierīt kasācijas sūdzības iesniedzēja viedoklim, ka tiesa, taisot spriedumu, pārkāpusi Civilprocesa likuma 193.panta piekto daļu, jo secinājumus par zaudējumu esamību izdarījusi, vien atsaucoties uz 2008.gada bilances formālu vērtējumu.

[7.1] Pēc vispārēja noteikuma civilprocesā strīds vienmēr saistās ar noteiktām civiltiesiskām interesēm, kuru dēļ puse vai lietas dalībnieks ir ieinteresēts tiesai pierādīt tos faktiskos apstākļus, uz kuriem tiek pamatoti viņu prasījumi vai iebildumi (*sk. sal. Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu*). Prasītājs cenšas panākt tā tiesiskā stāvokļa, kāds pastāvēja prasības celšanas laikā, grozīšanu, turpretim atbildētājs to nevēlas, jo viņam prasības iesniegšanas brīdī pastāvošie faktiskie apstākļi ir labvēlīgi. Tādējādi *onus probandi* (pierādīšanas pienākums) vispirms gulstas uz prasītāju, kurš griežas tiesā ar lūgumu aizsargāt aizskartās tiesības. Līdz brīdim, kamēr prasītājs nav pierādījis prasību (savu prasījumu pamatotību), atbildētājam nekas nav jāpierāda, viņš var prasību noliegt bez jebkādiem pierādījumiem. Pierādīšanas pienākums atbildētājam rodas ar to brīdi, kad prasītājs ir pierādījis savu prasību. Respektīvi, gadījumā, kad savu prasību par zaudēju esamību nespēj pierādīt prasītājs, tiesai nav pamata pierādīšanas pienākumu pārlikt uz atbildētāju, liekot pēdējam pierādīt iebildumu pamatotību.

Rezumējot iepriekš minēto, secināms, ka, tā kā, ceļot prasību, prasītājs cenšas atjaunot savas tiesības, kuras atbildētājs ir aizskāris, vai panākt apstrīdēto tiesību atzīšanu, tad prasītājam arī jāpierāda, ka:

1) viņam ir šādas tiesības (prasības aktīvais pamats);

2) atbildētājs šīs tiesības aizskāris vai apstrīd (prasības pasīvais pamats).

Neatkarīgi no prasības pamata, prasītājam jāpierāda arī prasības apmērs *(sk. sal. Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 340.-343.lpp., kā arī A.Līcis. Prasības tiesvedība un pierādījumi. Prof. K.Torgāna zinātniskā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2003, 72.- 73.lpp.).*

Turklāt, tā kā puses realizē savas procesuālās tiesības sacīkstes formā (*sk. Civilprocesa likuma 10.pantu*), tad pušu strīdīgās attiecības tiesai jāizvērtē pēc tiem datiem, kurus puses iesniegušas tiesai, un vienīgi šie dati ir tiesai nepieciešamais procesuālais pierādījumu materiāls, kuru tā pārbauda

un novērtē *(sk. sal. Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 235.lpp.).*

[7.2] Vienlaikus, Augstākā tiesa atzīst, ka, izskatot lietu, jautājumā par patiesības noskaidrošanu tiesa nekādā ziņā nav vienaldzīga skatītāja, kas pasīvi uztver to, ko puses ceļ tai priekšā, un pie tam tādā apgaismojumā, kādu piešķir apstākļiem viena vai otra puse. Gluži otrādi, lai gan pierādījumus iesniedz vai uz tiem atsaucas katra no pusēm, tiesai tomēr uz tiem jāraugās kritiski, jānoskaidro to objektīvā vērtība un jācenšas noskaidrot patiesos faktiskos apstākļus, kam galarezultātā jānoved pie patiesības *(sk. sal. Civilprocesa likuma komentāri. Trešais papildinātais izdevums. Autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 176.lpp., Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 332.-333.lpp., kā arī sal. arī Civilprocesa likuma 8.pantu, 93.panta ceturto daļu, 149.pantu, 167.pantu).*

[7.3] Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, par kļūdainu uzskatāms tiesas viedoklis, ka atbildētājam, neapstrīdot 2008.gada bilanci un neiesniedzot grāmatvedības dokumentus administratoram, automātiski prezumējama zaudējumu nodarīšana 2008.gada bilances aktīvu posteņos norādītajā apjomā.

Proti, Augstākās tiesas ieskatā, ja prasītājs savu prasījumu pamatojumam norāda uz konkrētiem bilances aktīvu posteņiem, bet otra puse tos nav apstrīdējusi, tad tiesa var tos atzīt par pierādītiem. Taču minētais nekādā gadījumā nenozīmē, ka tiesa ir atbrīvota no šī fakta vērtēšanas kopsakarā ar prasītāja izvirzīto prasījumu.

[7.4] Konkrētajā gadījumā prasītāja savu prasījumu par zaudējumu piedziņu no bijušā valdes locekļa balstījusi uz apstākli, ka atbildētājs nav nodevis administratoram sabiedrības dokumentus un mantu. Līdz ar to zaudējumu pamatojumam izmantojamais vienīgais dokuments ir 2008.gada bilance, kuras aktīvu bilances posteni Nr.300 norādīti 241 309,00 Ls, kas tiek saistīts ar secinājumu, ka atbildētājs nodarījis zaudējumus sabiedrībai iepriekš minētās summas apmērā.

Ņemot vērā šā sprieduma 7.1.punktā minētos apsvērumus, tiesai atbilstoši šim prasības pamatam arī bija jāizskata konkrētā lieta, lai noskaidrotu lietas faktisko apstākļu un prasījuma pamata savstarpējo atbilstību. Citiem vārdiem, jānoskaidro, vai ar lietā esošajiem pierādījumiem apstiprinās likumā paredzētie priekšnosacījumi zaudējumu piedziņai uz prasībā norādītā pamata.

Tādējādi, tā kā sastāvu sabiedrības vēlētu amatpersonu - valdes locekļu un padomes locekļu – atbildībai sabiedrības priekšā noteic Komerclikuma 169.panta otrā daļa, tad, izskatot šo lietu, attiecīgā tiesību norma bija arī piemērojama. Proti, lai noskaidrotu, vai ir iestājusies atbildētāju atbildība, bija jānoskaidro, vai pastāv iepriekš minētajā tiesību normā paredzētie priekšnosacījumi:

1) sabiedrībai ir nodarīts zaudējums (*sk. arī Civillikuma 1770.-1792.pantu*);

2) bijusi amatpersonas rīcība, respektīvi – darbība vai bez darbība;

3) pastāv cēloņsakarība starp amatpersonas rīcību un sabiedrības zaudējumu (ja zaudējums ir, bet tas nav radies kā valdes locekļa rīcības sekas, tad par šo zaudējumu atbildība neiestājas).

Ja prasītājs pierādījis visus iepriekš minētos apstākļus, tad atbildētājs var atbrīvoties no atbildības, ja viņš pierāda, ka rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks. Atziņa, ka sabiedrībai vispirms jāpierāda zaudējumu esamība un tikai pēc tam pierādīšanas nasta pāriet uz valdes locekli, izteikta arī juridiskajā literatūrā un Civillietu departamenta spriedumos *(sk., piemēram, Rudāns S. Valdes locekļa atbildība par sabiedrībai nodarītajiem zaudējumiem. Jurista vārds, 2013.gada 15.janvāris, Nr.42, kā arī Civillietu departamenta 2016.gada 20.aprīļa spriedumu lietā Nr.SKC-002 [C04268309]).*

[8] Konkrētajā gadījumā apelācijas instances tiesa spriedumā secinājusi, ka, tā kā atbildētājs nav nodevis prasītājam uzņēmējsabiedrības aktīvus un grāmatvedības dokumentus, lai arī administratoram pieteikti kreditoru prasījumi par kopēju summu 53 179,28 Ls, uzskatāms, ka parādniekam ir nodarīti zaudējumi pēdējā pieejamā parādnieka finanšu pārskatā norādīto naudas līdzekļu un debitoru parādu vērtībā (242 003,00 Ls).

Šādos apstākļos Augstākā tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesa pārkāpusi Civilprocesa likuma 193.panta piekto daļu, kas varēja novest pie lietas nepareizas izspriešanas, jo secinājumi par zaudējumu esamību izdarīti vien, atsaucoties uz 2008.gada bilances formālu vērtējumu, lai gan atrauta bilances aktīvu posteņu vērtēšana nesniedz priekšstatu par sabiedrības saimniecisko darbību, t.sk., nedz darbības rentabilitāti, nedz likviditāti, jo tikai aktīvu un pasīvu posteņu izvērtēšana to kopsakarā var sniegt priekšstatu par sabiedrības finansiālo stāvokli.

Vienlaikus atzīstams, ka atbildētāja iespējamā ļaunprātīgā rīcība, nenododot administratoram normatīvajos aktos paredzētos dokumentus un tādējādi objektīvi liedzot pēdējam iesniegt pierādījumus savu prasījumu pamatojumam, pati par sevi nevar būt iemesls prasības noraidīšanai pilnā apmērā.

Civillikuma 1.pants noteic, ka tiesības izmantojamas un pienākumi pildāmi pēc labas ticības. No šī panta izriet, ka ļaunprātīga rīcība nevar pretendēt uz tiesisku aizsardzību, jo ļaunprātības gadījumā nav labas ticības.

Līdz ar to apstākļos, kad valdes locekļu kā pilnvarnieku krietna saimnieka rūpības pienākumā ietilpst arī norēķinu došana un lietu nodošana (*sk. Civillikuma 2343.pantu, 2344.pantu, Maksātnespējas likuma 67.panta otro daļu* (*likuma redakcijā, kas bija spēkā no 2008.gada 1.janvāra līdz 2010.gada 31.oktobrim*)), tad šā pienākuma neizpildes gadījumā valdes loceklis atbild par zaudējumiem, kas no tā cēlušies (*sk. sal. Civillikuma 2298.pantu*).

Taču šāds zaudējuma apmērs nevar tikt noteikts patvaļīgi, jo arī kreditoru interešu aizsardzība īstenojuma labā ticībā.

Augstākā tiesa, ņemot vērā iepriekš minēto, kā arī Maksātnespējas likuma mērķi - veicināt maksātnespējas subjekta darbības atjaunošanu un aizsargāt kreditoru kopuma intereses parādnieka maksātnespējas gadījumā (*sk. Maksātnespējas likuma 1.pantu kas bija spēkā no 2008.gada 1.janvāra līdz 2010.gada 31.oktobrim*), kā kritēriju zaudējumu apmēra noteikšanai gadījumā, kad maksātnespējas procesa administratoram netiek nodoti grāmatvedības dokumenti vai tie ir tādā stāvoklī, kas neļauj sniegt skaidru priekšstatu par parādnieka darījumiem, var būt maksātnespējas procesā atzīto kreditoru prasījumu pamatparāda apmērs, kurus nav iespējams segt parādnieka maksātnespējas procesa ietvaros (*sk. sal. Maksātnespējas likuma 72.[1] pantu* (*pašreiz spēkā esošā redakcijā*)).

[9] Ievērojot šā sprieduma 8.punktā norādīto, Augstākā tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedumu nevar uzskatīt par tiesisku un pamatotu, tamdēļ neatkarīgi no pārējiem kasācijas sūdzībā minētiem argumentiem tas atceļams, nododot lietu jaunai izskatīšanai Rīgas apgabaltiesā kā apelācijas instances tiesā, pamatojoties uz Civilprocesa likuma Pārejas noteikumu 91.pantu.

[10] Ņemot vērā, ka spriedums atceļams, saskaņā ar Civilprocesa likuma 458.panta otro daļu atbildētājam atmaksājama iemaksātā drošības nauda 284,57 EUR (*sk. maksājuma uzdevumu lietas 165.lpp.*).

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474.panta 2.punktu, Augstākās tiesa

nosprieda:

atcelt Augstākās tiesas Civillietu tiesas palātas 2014.gada 26.maija spriedumu, nododot lietu jaunai izskatīšanai Rīgas apgabaltiesā kā apelācijas instances tiesā.

Atmaksāt /pers. B/ iemaksāto drošības naudu 284,57 EUR (divi simti astoņdesmit četri *euro* 57 centi).

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnesis	N.Salenieks
Tiesnese	I.Lauka
Tiesnese	M.Senkāne